

СВІТЛИЦЯ

ДОДАТОК ДО ГАЗЕТИ "НОВИНИ АКАДЕМІЇ"

№2 2005 (10)

для студентів ДОННАБА

Шановне студентство!

Цей рік проголошено роком Василя Симоненка, якому, на жаль, не довелося дожити до свого сьогорічного сімдесятиліття.

Двадцять вісім земних його літ – вибух творчого неспокою – вмістили так багато доброго й злого... Злого – від тих заздрісно-лютих людей, які повільно вбивали його – морально й навіть фізично, які марно намагалися увібгати його розвихрену й вільну, мов вітер, душу у прокрустову ложе рабського псевдомистецтва й рабської ідеології чи в декоровані дешевою позолотою рамки власного провінційного міщанства. Та водночас так безмежно багато любові, перелитої в слово, вмістили двадцять вісім земних його літ.

Симоненко прийшов по Різдву (народжений 8 січня), щоб стати криком ХХ віку й звістити людям правду, побудивши їх зі сну сліпучим світлом свого горіння. Так, він прагнув «не тліти, а завжди горіть»:

Я хочу бути несамовитим,
Я хочу в полум'ї згоріти,
Щоб не жаліти за прожитим,
Димком на світі не чадіть.
«Я хочу бути несамовитим...»

Тому й на своє двадцятиліття занотував у поетичному «щоденнику» жахно-пророчі рядки: «Так краще в тридцять повністю згоріти, Ніж до півсотні помаленьку тліть». Чому ж – краще? Адже це – так нерозсудливо!

Чому? Та тому, що «...не можуть душу зігрівати ті, що не палають, не горять».

Він прагнув зігріти людські душі. Тому й згорів, мов метеор.

Метеор – це маленька грудочка. Симоненкове серце – грудочка землі української. Він сам казав, що в його грудях стукотіла «грудочка любимой землі», почував себе сином матері-Вітчизни.

У час, коли його літературні ровесники-шістдесятники «брали небо за зорі», він своїм поетичним словом ви-

хоплював з полум'я життя під зорями жаринки людяності.

Був гострий і лагідний, добрий і гнівний, веселий і сумний, юний і мудрий. Він був жартун і шибеник, філософ і – поет. Поет насамперед. Умів ловити сіттю слова людські душі. Прозора простота його віршів причарувала й причаровує. Від часів Шевченка наша словесність не знала другого поета, якого б так любив і шанував народ. (Тим часом Шевченківську премію Василеві Симоненкові було присуджено лишень 1990 року – через 32 роки по смерті поета)...

Він любив життя. Був жадібний до нього. Поспішав жити й любити, немов прочуваючи свою скоролетну долю:

Не докорю ніколи і нікому,
Хіба на себе інколи позлюсь,
Що в двадцять літ в моєму серці втома,
Що в тридцять - смерті в очі подивлюсь.
«Не докорю ніколи і нікому...»

Він передбачав свою смерть, і від того ще жагучіше прагнув – жити!!! «А жити... хочеться страшно, бо ще ж мозок у мене світлий, і дещо... зробив би ще, аби тільки хоч трохи сил вернулося», – писав Симоненко в листі до двоюрідного брата Олексія Щербаня 22 листопада 1963 року.

13 грудня його не стало. Метеор ширості сліпучо зблиснув – згаснув за обрієм. Тільки залишив по собі слід – нетлінну жменьку до болю ширих слів:

Люди – прекрасні.
Земля – мов казка.
Кращого сонця ніде нема.
Загруз я по серце
У землю в'язко.
Вона мене цупко трима.
І хочеться
Бути дужим,
І хочеться так любити,
Щоб навіть каміння байдуже
Захотіло ожити
І жити!
Воскресайте, камінні душі,
Розчиняйте серця і чоло,
Щоб не сказали
Про вас грядущі:
– Їх на землі не було.

Він був на землі недовго, але пам'ятатимуть його завжди.

Адже «життя – немов п'єса в театрі: не те важливо, як довго вона триває, а те, наскільки добре зіграна», – сказав римський філософ-стойк, драматург і поет Луцій Антей Сенека. А український поет-мудролюб Григорій Сковорода в останній пісні «Саду божественних пісень» переформулював цю давню максиму так: «Не красна долготою, но красна добротою как песнь, так и жизнь»

...Зоря Василя Симоненка займається знову й знову, коли звучать його поезії. Засвітімо його зорю. І тоді –

Поміж нас підведеться ширість
І з'єднає наше тепло!
«Говорю я з тобою мовчки...»

(За матеріалами статті Б. Тихолоза
«Метеор ширості»
ж. «Дивослово», №1, 2005)

ЗАВІРЮХА

Ой, зима!
Біжить, регоче біло,
Бубонами брязкає в степу...
Вам усе на світі зрозуміло?
Просвітіть, премудрі,
Недозрілу
Душу мою,
Зрячу і сліпу!
Душу примітивну,
Як метелиця,
Білу й зрозумілу,
Наче сніг!
Йй в очах
Чомусь туманом стеляться
Істини одвічні і нудні.
Ну й зима!
Сміється, свище; сіє,
Гонить дум урочистий кортеж:
Як усе на світі зрозумієш,
То тоді зупинишся
І вмреш!

ВИШИВАЛЬНИЦІ

Вигаптуй на небо райдугу-доріжку,
Простели до сонця вишивку-маніжку,
Щоб по тій доріжці з лебедями-снами
Плавати до щастя білими човнами.

Олесь Гончар: «Полтавець родом, Василь Симоненко закінчив свій короткий життєвий шлях у Черкасах, в Шевченковім краю. 8 січня 1935 – 14 грудня 1963... Ці дати обрамляють його життя. І не тільки біографічно пов'язаний він з самою серцевиною української землі: для співу свого, для думи своєї в щасливу мить народила його Україна. Не випадково шевченківські інтонації, мотиви народної пісні так часто озиваються, відлунюють у поезіях Василя Симоненка. Непідробна глибока народність органічно притаманна його творчості, його поглядам на світ і на життя, на своє покликання в ньому. Перед нами молода людина, яка до важливих життєвих істин здобувалася сама, жила своїм розумом, не позиченими уявленнями; перед нами образ людини, для якої етичною нормою стала сувора, майже аскетична вимогливість до себе, прагнення самовдосконалюватись, готовність взяти будь-який труд, будь-який випроб на себе ради щастя народу, Батьківщини, людства».

Не шукаю до тебе
ні стежки, ні броду –
ти в грудях моїх,
у чолі і в руках.

Упаду я зорею,
мій вічний народе,
на трагічний і довгий
Чумацький твій шлях.

Вклонімося і ми таланту нашого Поета і поміркуємо над його думками й філософськими роздумами.

ПОМИЛКА

Помилялись не тільки люди,
Помилялись навіть святі.
Згадайте: Ісус від Іуди
Мав останній цілунок в житті.

Ми не святі, не боги, а значить,
Не варто втішати себе дарма.
Але, як твій промах
Лиш ворог бачить, -
Друзів у тебе нема!

Ой майнули білі коні,
тільки в'ються гриви,
Тільки курява лягає
на зелені ниви.
Пронеслись, прогупотіли,
врізалися в небо,
Впала з воза моя мрія -
пішки йде до тебе.
Знаю: дійде, не охляне,
в полі не зачахне -
Світ твоїми, моя люба,
кучерями пахне!
Крізь пилюку, по багнуці,
в холод і завію
Прийде чистою до тебе
біла моя мрія.